The Oldest Slovene Daily in Ohio

Best Advertising Medium

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio

Oglasi v tem listu so uspešni

VOLUME XX. — LETO XX. CLEVELAND, OHIO, MONDAY, (PONDELJEK) JANUARY 4, 1937. ŠTEVILKA (NUMBER) 2

AVTNE UNIJE PRETE S SPLOŠNO STAVKO PRI G.M.

V Flintu, Mich., je bil izbran poseben "strateški odbor", ki bo proglasil splošno stavko, ako se korp. General Motors ne bo podala.

FLINT, Mich. — Včeraj so tu zborovali zastopniki organiziranih delavcev v tovarnah avtne velekorporacije General Motors ter izvolili poseben odbor, kateremu je bilo naročeno, da proglasi splošno stavko v vseh tovarnah te korporacije, ako njena uprava ne bo pripravljena pristati k direktnemu kolektivnemu pogajanju z Združenimi avtnimi delavci (United Automobile Workers of America). Zborovanja se je udeležilo 200 delegatov avtnih unij in zastopnikov Lewisovega industrijskega odbora. V odbor so bili izvoljeni vsi eksekutivni uradniki avtne unije (U. A. W.), več zastopnikov Lewisovega odbora in predsednik unije steklarskih delavcev (Flat Glass Workers of America) Glen W. McCabe. Odbor danes zboruje v Detroitu, kjer bo pripravil zahteve, katere bo predložil upravi korporacije General Mo-

(Dalje na 2. str.)

POLK. MacCORMACK UMRL

NEW YORK. — Tu je umrl zvezni glavni priseljeniški komisar polkovnik Daniel Mac Cormick, eden izmed najboljših poznavalcev priseljeniških problemov in iskren prijatelj priseljencev, za katere je njegova nenadna smrt velika izguba. MacCormickova zasluga je bila, da se je na tujerodce v Ameriki začelo gledati bolj prijazno ter se postopati z njimi kot se spodobi za ljudi.

Smrtna kosa

Po dvamesečni bolezni je preminula v nedeljo zjutraj ena izmed pionirk newburške naselbine, rojakinja Catherine Telatka, rojena Seliga, v starosti 71 let. Sem je prišla iz Češkoslovaške pred 46 leti. Poleg žalujočega moža Vencela zapušča sinove Josepha, Franka in Charlesa, in štiri hčere, Frances, por. Perko, Jozefina, por. Kastelic, Mary, por. Hadola in Emily, por. Penner. Pogreb pokojne se bo vršil v sredo zjutraj ob 8:30 iz hiše žalosti, 3562 East 81st Street, pod vodstvom pogrebnika Louisa L. Ferfolia.

Smrtna kosa

V soboto je umrla za pljučnico Florence Wasil, hčerka zakoncev John in Agnes Wasil. Stara je bila tri leta. Dekliško ime matere je bilo Agnes Dular. Pogreb se bo vršil v torek ob 9. zjutraj iz hiše žalosti na 5806 Luther Ave. na pokopališče Calvary.

Izgubljena ura

Na Silvestrov večer je bila v Slovenskem delavskem domu, na Waterloo rd. izgubljena ženska zapestna ura. Pošten najditelj je prošen, da jo prinese na 1094 East 66 St., kjer dobi nagrado.

Zahvala

Anton Vadnal ml. se zahvaljuje pevskemu društvu Jadran in Dolinarjevim sestram za lepo božično darilo.

Ameriška Slovenija od dneva do dneva

Kratka poročila o rojstvih, porokah, raznih prireditvah, novih grobovih in drugih zanimivostih iz življenja naših ljudi po širni Ameriki.

MILWAUŠKE vesti. — Anton Recelj, o katerem smo poročali, da ga je ubil avto, je bil povožen dvakrat. Prvi avto je po nesreči zbežal, takoj nato pa je pridrl drug avto ter ponesrečenca še enkrat povozil. Voznik drugega avta pravi, da je bil Recelj že mrtev, ko je on zdrvel preko njegovega trupla. — Iz Tiffina, O., je prišla vest, da je v tamkajšnji bolnišnici preminul član društva Sloga, št. 1 JPZS, ki je svoj čas več let živel v Milwaukeeju. Star je bil 49 let in zapušča družino. — Predzadnjo nedeljo je podlegla srčni kapi lastnica nekdanjega Berningerjevega parka, v katerem so se svoj čas vršili skoro vsi slovenski pikniki, Wilhelmina Jautz, po rodu Nemka, ki pa je bila tudi med Slovenci zelo priljubljena in je imela med njimi mnogo prijateljev.— Nenavadno toplo vreme proti koncu decembra je povzročilo po mestu številna obolenja za gripo ali "flu," ki je tudi med našimi rojaki izbrala več žrtev. Med temi je tudi slovenski zdravnik dr. Stefanez, ki je zbolel pri izvrševanju svojega poklica. Nadaljni slučaji gripe med milwauškimi rojaki so: Mrs. Marica Kopač, Matt Udovč in Mrs. F. Jamnik, ki so zboleli zadnji teden in se morajo držati postelje. Kombinacija gripe in njene stare bolezni je priklenila k bolniški postelji Mrs. Antonijo Červežnik, dočim muči neka druga bolezen Mrs. Mary Gnader, da mora biti v postelji. — Operaciji na vnetem slepiču sta se morala podvreči 11-letni William Kodrich in 23letna Rose Plesec. — V Sturtevantu, Wis., so detektivi prijeli dva nevarna vlomilca, ki sta bila med drugim vlomila tudi v gasolinsko postajo rojaka Louisa Petricha v West Allisu ter mu odnesla več mehaničnega orodja, s katerim sta potem vlomila v blagajno družbe City Fuel v West Allisu. — Z vrelo kavo se je nevarno oparil 4letni Emil Mlinar iz St. Francisa in odpeljati so ga morali v bolnišnico.

(Dalje na 2. str.)

Klančar zopet doma

A. J. Klančar, urednik angleške sekcije glasila SDZ, jezikoslovec in prevajalec Cankarjevih del, se je v soboto srečno vrnil iz Richmonda, Va., kjer se je udeležil konference Zveze ameriških jezikoslovcev, na kateri je prečital razpravo o "Vplivu Walterja Scotta na jugoslovansko literaturo." Mr. Klančar nam je povedal, da je s svojo razpravo napravil dober vtis in da je dobil zagotovilo, da če bo napredoval v dosedanjem tempu, bo v dveh letih dobil profesorsko službo na vseučilišču Columbia. Novo leto je preživel v Washingtonu, pravi, se mu je jako dopadlo.

Na obisku

Iz Kansas City, Kans., sta prišla na obisk Mrs. Mary Kvaternik in sin Zvonko Kvaternik. Nahajata. se pri njenem bratu Antonu Malnarju, 1001 East 72 Street.

Seja

Seja glavnega odbora Progresivnih Slovenk se vrši ob 8. nocoj v navadnih prostorih. Prosi se, da so vse članice navzoče. — Tajnica.

ŽUPANJA BRANI SVOJ URAD Z OROŽJEM

DAYTONA BEACH, Fla. — Mrs. Irena Armstrong, edini ženski župan v Floridi, se je v soboto z orožjem uprla odloku governerja Dave Sholtza, ki je odredil, da mora iz svojega urada, češ, da je zlorabljala svojo uradno oblast in bila nezmožna vršiti svojo službo. Mrs. Armstrong, ki je prišla v županski urad šele pred enim mesecem, je nato poklicala v mestno hišo vseh 27 mestnih policajev, ognjegasce in druge mestne uslužbence, jih oborožila s strojnicami, nato pa izjavila, da se ne bo pokorila governerjevemu odloku, obenem pa je dobila injunkcijo proti temu odloku. Governer je star politični sovražnik Mrs. Armstrongove in njenega moža, katerega je v novembru prisilil, da je odstopil kot župan Daytona Beacha.

UMORILA MOŽA ZARADI MATERE

SANTA MONICA, Cal. — Helen Wills Love, 31-letna žena Harryja Lova, je povedala policiji, da je ustrelila svojega 46-letnega moža, s katerim se je poročila lani v marcu, zato, ker je bil preveč navezan na svojo mater. "Dve ženski ne moreta deliti ljubezno enega moškega, čeprav je ena njegova žena in druga njegova mati," je izjavila morilka svojega moža v ječi. Njuna poroka je bila šele zdaj odkrita tajnost in mož je živel pri svoji materi, ženo pa je samo včasih obiskal.

Lep vzgled A. Malnarja

V soboto se je oglasil v našem uradu poznani gradbeni kontraktor Anton Malnar, clevelandska korenina, ki je pripeljal s seboj sestro Mrs. Mary Kvaternik in njenega sina Zvonimira iz Kansas Cityja. Mr. Malnar nam je ob tej priliki izročil deset dolarjev kot prispevek v sklad za pomoč borcem za špansko demokracijo, ki smo ga izročili nabiratelju L. Zorku. Obenem je izrazil željo, da v našem listu povemo, da tudi on apelira na naše rojake, da po možnosti podpro to akcijo, kajti boj, ki ga bije špansko ljudstvo proti fašistični reakciji, je boj vseh demokratičnih sil sveta proti tiranskemu fašizmu, ki hoče človeštvo oropati poslednje trohice svobode in demokracije. Mr. Malnar je s tem dal krasen vzgled, ki je vreden posnemanja od strani vseh, ki sta jim pri srcu svoboda in demokracija.

Za Cankarjevo ustanovo

Za Cankarjevo ustanovo oziroma njen tiskovni sklad so plačala mesečni prispevek po $1.00 društva Naprej, št. 5 SNPJ. in Slovan, št. 3 SDZ., vsako za mesec januar, februar in marc 1937, skupaj po $3.00. Na seji društva Sava, št. 87 SSPZ., je pa bilo za ta sklad nabrano $4.25. Iskrena hvala vsem darovalcem! Želimo še mnogo posnemovalcev. — Tajnik.

Dodatek k zahvali

V zahvali za pokojno Lucijo Ulle sta bila izpuščeni imeni Mrs. Johane Volf in Mrs. Karla Može, ki sta darovali za maše. Obema gre najlepša zahvala.

Havaji žele postati 49. država

WASHINGTON. — Samuel W. King, ki zastopa v zveznem kongresu Havajsko otočje, je pretekli teden izjavil, da bo v najkrajšem času predložil zveznemu kongresu predlogo, da se proglasi Havajski teritorij za 49. državo ameriške Unije. To akcijo je že potrdila teritorialna zbornica na Havajih. King bo zahteval od kongresa, da pošlje skupno komisijo članov nižje zbornice in senata na Havaje, da se prepriča o želji prebivalstva. Havaji, pravi King, so postali del Združenih držav prostovoljno in so vsled tega upravičeni, da se jim naposled podeli polne državne pravice. Če bo kongres ugodil želji Havajčanov, bo dobila ameriška zastava eno zvezdo več, da jih bo 49 namesto dosedanjih 48 (za vsako državo ena zvezda).

Poskušen bombni atentat na Callesa

SAN DIEGO, Cal. — Na novoletni večer je bil tu izvršen poskus bombnega napada na bivšega mehiškega predsednika Plutarca Callesa, ki je bil lani na povelje sedanjega predsednika Lazara Cardenasa izgnan iz Mehike. Neki neznani Mehikanec se je priplazil pred vrata nje bombo, jo zažgal ter stekel nje bombo, za zažgal ter stekel proč. Njegov početje je opazil Callesov mehiški šofer, ki je stekel k vratom ter potegnil tlečo vžigalno vrvico iz bombe, nato pa stekel za napadalcem, ki mu je pa ušel. Policija, ki je po poskušenem napadu zastražila Callesov dom, pravi, da je bila "bomba" steklenica s črnim smodnikom, v katerem je tičala vžigalna vrvica. Policija tudi pravi, da je dobila poročila o pojačani politični aktivnosti v mehiških obmejnih krajih, pristavlja pa, da ne more nameravanega napada na Callesa spraviti v zvezo z govoricami, da se v Mehiki kuha fašistična revolta proti režimu predsednika Cardenasa.

INDIJANCI UJETI V SNEGU

GALLUP, N. M. — V soboto sta prispela do nekega trgovskega naselja blizu Zunija dva Indijanca plemena Navajo, ki sta povedala, da grozi lakota okrog 200 Indijancem in ženam in otrokom, ki jih je pretekli pondeljek zajel snežni vihar v gorovju Zuni ter jih odrezal od sveta. Oblasti so poslale na delo snežne pluge, da odpro pot do v snegu ujetih Indijancev, katerim so poslale tudi več tovornih avtov z živili.

Seja odsekov CU

Drevi ob osmih se bo vršila v starem poslopju Narodnega doma na St. Clair ave. seja upravnega in gospodarskega odseka Cankarjeve ustanove. Seja bo razpravljala o prireditvi dne 14. februarja. Navzočnost vseh odbornikov je potrebna. — Tajnik.

Čas pogreba

Pogreb Frank Vukoviča se bo vršil v torek, četrt pred 9 uro, iz pogrebnega zavoda A. Grdine in Sinov v cerkev sv. Pavla na E. 40 St., in na pokopališče Calvary.

Boj avtnih delavcev v Clevelandu

Masni shod jutri v SND na St. Clairju. Slovenski delavci na piketni liniji. Komentar slovenskega delavca.

(Uredništvo "Enakopravnosti" se je obrnilo na vodstvo stavke avtnih delavcev v tovarni Fisher Body kompanije s prošnjo za kratka poročila o poteku stavke, stavkovnih aktivnosti itd., ki jih bo sproti objavljalo, kakor jih bo prejelo, pod gornjim naslovom. Na rojake, ki so udeleženi v tem boju, pa apeliramo, da nam sporoče razne zanimive podrobnosti, ki bodo naše čitatelje nedvomno zanimale. Vsako sporočilo ali dopis bomo z veseljem priobčili.)

—

Jutri popoldne ob dveh se bo vršil v Slov. narodnem domu na St. Clair ave. masni shod delavcev Fisher Body kompanije, ki so vabljeni, da privedejo s seboj svoje žene, sestre ali dekleta, da bodo še one slišale, kako se razvija boj avtnih delavcev v Clevelandu in drugod. Na tem shodu bodo poročali delegati, ki so se udeležili konference unijskih zastopnikov v Flintu, Mich.

—

Na konferenco zastopnikov unij delavcev pri General Motors, ki se je vršila včeraj v Flintu, Mich., je poslala clevelandska podružnica avtne unije sledeče delegate: predsednika unije Louisa Spisaka, Paula Mileyja, Charlesa Beckmana, Jamesa Nolana in Lesterja Downeyja, ki bodo jutri na shodu v S. N. D. poročali o zaključkih konference.

—

Stavkovni odbor je najel poslopje starega poštnega urada na 14705 St. Clair ave. za stavkovni glavni stan za čas trajanja stavke. Stavkovni glavni stan bo odprt podnevi in ponoči. Delavci Fisher Body kompanije so vabljeni, da se poslužijo teh prostorov ter prebijejo v njih kar največ mogoče prostega časa. Družabni odbor bo poskrbel za razno razvedrilo in igre, da ne bo nikomur dolg čas. Važno je, da je navzoča vedno večja skupina delavcev, da bodo pri rokah, ako nepričakovano pride do kakih sitnosti okrog tovarne.

—

Rojak Steve Barton pravi, da so bili prve noči na piketni straži v veliki večini slovenski delavci in celo službujoči policaj je bil Slovenec. "To pomeni, da si naši ljudje niso vzeli k srcu svoječasnih naukov pratike strica Lojzeta, kar se tiče štrajkov . . ." pravi Steve.

Hočete k vojakom?

Zvezni naborni urad v Clevelandu sporoča, da se bo sprejelo v vojaško službo 100 mladih mož za službovanje v Fort Benjamin Harrisonu, Ind. in 300 mož za mehanizirano kavalerijo v Fort Knoxu, Kentucky. Sprejema se samske može dobrega moralnega značaja v starosti od 18 do 35 let. Službena doba je tri leta. Naborni urad se nahaja v pritličju starega poštnega poslopja.

Truplo pok. Lundra

Truplo pokojnega Steve Lundra bo prepeljano iz njegovega doma danes popoldne ob 2. in bo ležalo v SND na St. Clairju. Pogreb se pa vrši jutri ob 8:30 zjutraj v cerkev sv. Vida in na pokopališče Calvary.

Hitler povzroča nove homatije v Evropi

Nacijska križarka Koenigsberg je ustavila že tri španske ladje in španska vlada grozi, da se bo z orožjem uprla vsakemu nadaljnemu poskusu ustavljanja njenih ladij od strani nacijske bojne mornarice

Mussolini je jamčil Angliji, da bo poslej "držal roke proč" od Španije.

VALENCIA, Španija, 4. jan. —Nemška križarka Koenigsberg je včeraj zajela drugo špansko tovorno ladjo v Biskajskem zalivu in sicer tovorni parnik Marta Junquera, ki je vozil krompir in druga živila iz Bilbaua v Santander, kamor se je zateklo mnogo republikanskih pristašev in kjer je začelo primanjkovati živil. To je bil tretji slučaj v treh dnevih, da so naciji ustavili špansko vladno ladjo. V petek so ustavili in odvedli v neko fašistično pristanišče tovorni parnik Aragon, naslednji dan je ista križarka streljala na parnik Soton, ki pa je ušel in obtičal na plitvinah, včeraj pa je prišel na vrsto parnik Marta Junquera. Naciji hočejo s tem prisiliti vladne oblasti v Bilbau, da jim izroče tovor nemškega parnika Palosa, o katerem trdijo španske vladne oblasti, da je sestojal iz vojnega materiala za fašistične rebele. Nemški admiral je po radiju sporočil španskim avtoritetam, da bo nadaljeval z ustavljanjem španskih trgovskih ladij, dokler naciji ne dobe nazaj tovora Palosa in na njem potujočega fašističnega agenta, ki so ga oblasti v Bilbau aretirale.

Hitlerjeva nova akcija je položaj v Evropi zopet poslabšala ter ustvarila nove komplikacije. Diplomatski krogi so vsled nemške agresivnosti zelo vznemirjeni. Neki inozemski diplomat je izjavil, da je to dokaz, da nacijska vlada ni iskreno naklonjena prizadevanju drugih držav, da se prepreči splošno evropsko vojno zaradi španskega konflikta. Ta diplomat je opozoril, da ni Sovjetska Rusija podvzela nobene akcije, ko so fašisti torpedirali ruski parnik Komsomol, dočim se je Francija omejila na diplomatični protest, ko je neko vladno letalo sestrelilo iz zraka francosko letalo, pri čemer je bil ubit en časnikar, drugi pa ranjen.

Španska vlada smatra nemške napade na vladne trgovske ladje za "sovražno dejanje" in izjavlja, da bo na vsak nadaljni tak poskus od strani nemških bojnih ladij odgovorila z orožjem. Vladne oblasti v Bilbau so izjavile, da bodo postavile pred bilbauško luko obrežne obrambne topove, ki streljajo na veliko daljavo, "za vsak slučaj." Španski zunanji minister Julio Alvarez del Vayo je imel včeraj govor na shodu socialistične mladine ter izjavil, da bo španska vlada z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, odbila vsak nadaljni napad na svoje trgovske ladje. Del Vayo je poudaril, da je nacijska agresivnost zavrgla vse korake španske vlade, da skrajša domači civilni konflikt. "Najprej je Nemčija začela zalagati rebele z vojnim materialom," je izjavil del Vayo, "in ko je videla, da rebeli vzlic nemškim letalom in topovom ne morejo zlomiti odpora junaških branilcev Madrida, jim je začela pošiljati na pomoč tisoče takozvanih prostovoljcev. In potem, ko rebeli tudi s to pomočjo niso mogli priti nikamor naprej, se je začela vmešavati nemška bojna mornarica, iščoč pretveze, da pomaga pri (rebelnem) napadu in da onemogoči novi načrt za kontrolo (orožne trgovine s Španijo) londonskega odbora. Toda mi smo trdno odločeni, da ne bomo dovolili nobenega nadaljnega napada od strani nemške mornarice, temveč bomo odgovorili z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago, pa naj se zgodi karkoli. Zadevna povelja so bila že izdana."

LONDON. — Anglija je zahtevala in dobila od Mussolinija zagotovilo, da bo držal roke proč od Španije, kar je bil eden izmed pogojev sklenitev angleško-italijanskega sredozemskega pakta. Anglija in Italija se s to pogodbo obvezujeta, da bosta delovali za mir in boljše odnošaje med sredozemskimi državami, da bosta spoštovali svobodo plovbe na Sredozemskem morju, da nobena bosta skušali spremeniti obstoječega stanja v Sredozemlju in da njuna pogodba ni naperjena proti nobeni drugi državi.

(Iz Gibraltarja pa je med tem prišlo poročilo, da se je v Cadizu izkrcalo šest tisoč italijanskih prostovoljcev, ki so takoj odkorakali proti Sevilli, kar se slabo sklada z Mussolinijevo obljubo, da bo "držal roke proč.")

Angleška vlada je naročila svojemu španskemu poslaniku, da protestira pri fašističnih rebelih proti napadu na neki angleški tovorni parnik, na katerega so fašisti z neke ribiške ladje oddali 16 topovskih strelov, ki so pa vsi zgrešili cilj in je angleški parnik ušel.

Obisk

V soboto sta se oglasila v našem uradu ter si ogledala našo tiskarno brat našega urednika Phil. J. Yontez in njegova žena Dolores, ki živita zadnji dve leti v Detroitu, kamor sta se vrnila včeraj.

Seja direktorija družbe "Enakopravnost"

Danes zvečer se bo vršila redna mesečna seja direktorija Tiskovne družbe Enakopravnost, zadnja pred letno delničarsko sejo. Direktorji so vabljeni, da se je polnoštevilno udeleže. — Tajnik.

Za čitalnico

Odbor društva Naprej, št. SNPJ je daroval $5.00 S. Čitalnici namesto venca umr mu blagajniku Štefanu Lmd Častno članarino za leto 19 so pa plačala društvo Na št. 5 SNPJ., v svoti $12.00 društvo Slovan, št. 3 SD $5.00. Iskrena hvala! Želimo še mnogo posnemovalcev.

"ENAKOPRAVNOST"
Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PTG. & PUB. CO.
VATRO J. GRILL, President
IVAN JONTEZ, Editor
6231 ST. CLAIR AVE.—HEnderson 5311 - 5312
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto $5.50
za 6 mesecev .....$3.00; za 3 mesece $1.50
Po pošti v Clevelandu v Kanadi in Mexici
za celo leto $6.00
za 6 mesecev .....$3.25; za 3 mesece $2.00
Za Zedinjene države za celo leto $4.50
za 6 mesecev .....$2.50; za 3 mesece $1.50
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države
za 6 mesecev .....$4.00; za celo leto $8.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

UREDNIKOV PRIVATNI KOTIČEK

AVTNA INDUSTRIJA je nastopila novo leto v znamenju boja za uveljavljenje načela svobodnega kolektivnega pogajanja. Ta boj se zaenkrat bije med avtno velekorporacijo General Motors in Zvezo avtnih delavcev (United Automobile Workers), ki zastopa delavce te organizacije. Toda pogoji so tu, da se boj razširi iz avtne tudi v jeklarsko industrijo in če se General Motors ne bo kmalu podala, utegne kmalu zavreti tudi v jeklarski industriji, kjer je tudi v teku velika kampanja za organiziranje delavcev v industrijalni uniji. John L. Lewis, voditelj premogarjev in načelnik Odbora za industrijsko organizacijo, je v svojem novoletnem govoru, s katerim je vrgel rokavico magnatom pri General Motors in v Jeklarskem institutu, izjavil, da so ti interesi medsebojno organizirani v svrho skupnega nastopa proti svojim delavcem, vsled česar bo moral boj v avtni industriji nujno odjekniti tudi v jeklarski industriji. Če vse seštejemo, dobimo zaključek, da stojimo pred gigantičnim bojem v dveh ali morda tudi več glavnih ameriških industrijah, ki bo nedvomno rodil dalekosežne posledice.

* * *

ČE SE GENERAL MOTORS ne bo kmalu podala, bo morala kmalu ustaviti vso produkcijo, kajti unija avtnih delavcev je odločena, gnati boj za uveljavljenje načela svobodnega kolektivnega pogajanja do konca. To pomeni, da bo zajel štrajk vse tovarne te korporacije. S tem bo prizadeta tudi produkcija v jeklarski industriji. In jeklarski magnati bodo nemara skušali zaposliti Lewisov odbor v jeklarski industriji. Poleg tega začenja vreti tudi med premogarji. Iz vsega se lahko izcimi splošna industrijska vojna.

* * *

MAGNATOV ta boj ne bo našel nepripravljenih. Lewis je povedal, da imajo v skladiščih velike zaloge strupenih plinov in strojnih pušk. Pobojniki in poklicni stavkolomci so tudi že pripravljenih. Stroške, ki jih imajo s temi pripravami, pa pripišejo produkcijskim stroškom. Plača jih nazadnje delavec, kajti višji "produkcijski" stroški pomenijo nižje mezde. Toda tudi delavstvo je videti pripravljeno složno nastopiti za svoje pravice in proti takemu "reševanju" delavskih problemov. Boj nemara ne bo lahek in kratek. Vse je odvisno od magnatov samih, kakor je rekel Lewis. Če ne bodo hoteli pristati na upravičene zahteve delavstva, bo odločal boj.

* * *

ZAHTEVE DELAVSTVA so popolnoma upravičene. Glavna zahteva je priznanje pravice do svobodnega kolektivnega pogajanja potom svobodno izvoljenih unijskih zastopnikov. Toda avtni in jeklarski magnati, ki bi kričali do onemoglosti, če bi kdo njim zanikal to pravico, je delavcem niso pripravljeni priznati. Oni hočejo neorganizirane delavce in kompanijske unije, ki so slabše kot nič. Navsezadnje pa bo odvisno od delavcev samih, kaj bodo dobili. Če bodo nastopili složno, bodo dosegli vse, kar hočejo.

* * *

AMERIŠKO ČASOPISJE je večinoma nenaklonjeno stavki v avtni industriji. Ne odprto ali naravnost, temveč prikrito. Namesto, da bi rekli: Mi smo pro-

(Dalje v 6. koloni)

UREDNIKOVA POŠTA.

Uredništvo "Enakopravnosti" z veseljem priobča dopise naročnikov, kar pa ne pomeni, da se strinja z izjavami ali trditvami dopisnikov. Uredništvo pove svoje mnenje o vsem na drugem mestu, v prvi vrsti v uredniški koloni. Rokopisov se ne vrača.

Workers Alliance 23. warde

Jutri, 5. januarja se vrši izredna seja postojanke Workers Alliance v 23. wardi. Vršila se bo v S. N. D. v starem poslopju v dvorani št. 1. Seja se sklicuje iz razloga; ker imamo pred sabo ogromnih aktivnosti. Shod se sklicuje iz razloga ker imamo pred sabo ogromnih aktivnosti. Kot je večini znano, se bojo v soboto 9. januarja vršile demonstracije delavcev WPA po celi Ameriki. Isti dan bo po radio govoril David Lesser, gl. predsednik W. A. A., ki bo razložil program iste organizacije in apeliral na kongresmane, da ga sprejmejo, ljudstvo bo pa vprašal za moralno pomoč. Njegov govor boste slišali, potom zvočnega troka, med demonstracijo, pred Board of Education poslopjem, kjer je urad WPA. David Lesser bo govoril v Washington, D. C.

Na 15. januarja se bojo pa vršile demonstracije v Washington, D. C. Priprave za pohod v Washington, odslovljenih delavcev WPA in brezposelnih, so že v teku. Potrebuje se pa moralne in finančne pomoči. Samo pomislite, kdo bo udarjen, če se prenehamo z delom WPA. Prvič, delavci WPA in njih družine, drugič, podporna društva, ker mnogo članov ne bo moglo plačevati asesmenta, tretjič, mali trgovci, ker odjemalci ne bodo mogli plačevati za potrebščine, četrtič, ker bo manj denarja v cirkulaciji, bo manj nakupovalne moči, se bo začelo odslavljanje drugih delavcev v privatni industriji. Kam pa to vodi, mislim da mi ni treba iti v detajle. Spomnite se najbolj kritičnih časov v tej depresiji in vam bo znano. Zato pomagajmo vsak po svoji moči, da se z odslavljanjem delavcev WPA prenehamo in da kongres sprejme program Workers Alliance of America. Vi, delavci WPA, ki živite v tej okolici, pridite jutri 5. januarja ob 7:30 zvečer v SND., da se pogovorimo za uspešne akcije.

Louis Zorko, predsednik postojanke.

Zanimivo predavanje

Mrs. Garry Cleveland Meyers bo predavala o predmetu "Ali smo doraščeni" jutri zvečer, 5. januarja po seji Progresivnih Slovenk, krožek št. 1, v Slovenskem delavskem domu na Waterloo rd. Mrs. Meyers in njen soprog sta poznana kot psihologista o otrokih in sta že mnogokrat predavala v Cleveland kolegiju. Mrs. Meyers je zanimiva predavalka in jo bodo žene lahko sledile.

Pred par leti je več naših žensk slišalo Mrs. Myers v Memorial šoli, kjer je predavala o raznih problemih, katere imamo kot matere.

Progresivne Slovenke, krožek št. 1 so sklenile imeti vsak mesec po seji kakšno zanimivo predavanje v korist za vsako zavedno žensko. Apeliramo na članice krožka št. 1, naj nikar ne zamude to prvo predavanje.

Da bi se bolje spoznale s članicami krožka št. 2. in 3., bi nas prav veselilo, ako nas obiščete ta večer v polnem številu.

Članice krožka št. 1. se prosi, da bi prišle ob pravem času, da bi se lahko našo sejo zaključilo ob 8:30 ter začeli s predavanjem. Ker ste precej pridne ob drugih mesecih, bodite točne tudi jutri zvečer.

Kako nas vidijo živali

Angleški naravoslovec Beresford raziskuje v "Daily Mailu" vprašanje, kaj se dogaja v živalskih možganih v trenutku, ko zagledajo človeka.

Živali, pravi Beresford, predmetov vsakdanjega življenja ne vidijo tako kakor mi. Ne gre samo za to, da je oko mnogih živali ostrejše nego človeško oko, n. pr. pri orlih, ali pa da je kratkovidno, kakor pri večini psov. Razlika v gledanju je globlja. Spoznavanje tega, kar vidimo, nam posredujeta znanje in predstava. Če se kmet in meščan skupaj sprehajata, vidita v resnici različne stvari. Vsak izmed njiju opazi le stvari, ki ga zanimajo. Urejajoči možgani za posredujočim optičnim čutilom so tisti, ki v resnici vidijo. Za divje živali je prav za prav dvoje stvari, ki jih zanimajo. To so predmeti, ki jih lahko rabijo za hrano, in predmeti, ki se jih morajo bati. V svojem življenju se nauči žival spoznavati le stvari, ki spadajo v njeno neposredno vsakodnevno izkušno. Izven te ozke meje ocenjuje vse stvari le v zvezi s tema prevladujočima interesoma.

Živali, ki jih v stremljenju po varnosti vodi le vonj, se človeka brez izjeme izigibajo. Tu jih vodi globok instinkt, ki deli vse vonje v dva razreda: v nevarne in nenevarne. Zanje pa ni človek nič drugega nego ena izmed nevarnih živali, pred katero jih svari instinkt. Če bi danes vse človeštvo prenehalo loviti in ubijati, bi prešlo brzkone tisoč let, preden bi divje živali to razumele.

Seveda so tudi neke izjeme glede te drugače splošne nesposobnosti divjadi, da bi razlike delale po izkušnji. Drozeg je videti n. pr. sposoben, da prepozna osebe, ki so mu pozimi dajale krme. In skoraj še dalje gre sposobnost za razlikovanje pri vranah. Za človeka, ki gre v najbližji bližini mimo nje, se na videz ne zmeni, vsaj motiti ge ne da po njem. Čim pa dvignemo puško ali samo palico, odleti s hripavim krakanjem. Zdi se torej, da je sposobna ceniti naše slabe nakane iz izkušnje, ki ji je morda prirojena.

Kako pa je z velikimi divjimi živalmi, ki nas po moči tako prekašajo? Kako gledajo na nas? Poskusimo se vživeti v najpametnejšega izmed sesalcev v slona, ki se zavoljo sile nikogar ne boji, a je pri tem miroljuben rastlinojedec. Vzemimo "samotarja," ki stopa razdražen skozi širno džunglo in zagleda na drevesu nenadno eno izmed teh predrznih, malih živali z nenaravnim, pol kislim pol zadušljim vonjem — človeka. Kako vidi ta slon "gospodarja narave"? Odgovor bi se moral glasiti brzkone tako, da ga vidi kakor kakšno nesramno opico. In če napravimo še velik korak naprej, v nam popolnoma tuji svet, v zavest žuželk, ki so nam predaleč, da bi se nam videlo kakšno medsebojno umevanje še mogoče: kako vidijo torej žuželke nas? Za malo ličinko, ki leze hitro preko papirja pred nami, pomeni senca naše roke, ki se niža, samo nevarni strah iz neznane neskončnosti, nič več in nič manj nego hiša, ki se podira, ali pa kljun male ptice.

Vendar pa so tudi žuželke, ki morejo človeka spoznati, n. pr. čebela, ki more točno razlikovati med znanim in neznanim človekom. Na kakšen način se to dogaja, ne vemo, brzkone pa ne s pomočjo očesa, ki ni prilagodeno za to. Mogoče imajo žuželke neki drugi čut, ki jim omogoča sprejemati nevidna, neslična in z vonjem nedojetna izjarevanja človeškega telesa.

AVTNE UNIJE PRETE S SLOŠNO STAVKO PRI G. M.

(Dalje s 1. strani)

tors, ter ukrepal o nadaljnih korakih, ki jih bo podvzel, ako korporacija odkloni te zahteve.

Poučene osebe so sinoči izjavile, da je verjetno, da bo borba med Združenimi avtnimi delavci in General Motors dosegla kritično točko v teku enega tedna. Avtno unijo podpira Lewisov Odbor za industrijsko organizacijo, v katerem je več izredno spretnih in skušenih delavskih voditeljev.

Predsednik General Motors Corp. Alfred P. Sloan bo najbrž jutri ali v sredo v Detroitu, kjer se bo sestal z eksekutivnim podpredsednikom korporacije Williamom S. Knedsenom. Pričakuje se, da bosta oba nato formalno odgovorila na zahteve avtne unije.

Konferenca unijskih zastopnikov je trajala štiri ure. Glavni govor na konferenci je imel gl. predsednik unije Homer Martin, ki je takoj nato odšel ter se spretno izognil šerifu okraja Genesee, ki ga je čakal pred dvorano, da bi mu izročil prepis sodne prepovedi, ki prepoveduje okupiranje obeh tovarn od strani "sedečih stavkarjev." Njegovo mesto na konferenci je nato zavzel John Brophy iz Pittsburgha, direktor Odbora za industrijsko organizacijo, ki je med drugim povedal, da delavci v jeklarski in gumijski industriji popolnoma simpatizirajo z avtnimi delavci in da so pripravljeni kooperirati z njimi. Zahteve, ki so jih sprejeli delegati in ki bodo sporočene Sloanu in Knudsenu, vzključujejo sledeče točke:

Skliče naj se splošna konferenca odgovornih predstavnikov korporacije G. M. in avtne unije U. A. W., na kateri se bo razpravljalo o kolektivni pogodbi za vse delavce te korporacije. Unija zahteva za vse delavce pri G. M. 1) opustitev sistema mezde od kosa (piece work); 2) 30urni delovni teden in 6-urni delovnik, čas in pol za nadure; 3) vzpostavitev minimalne mezde, ki bo odgovarjala ameriškemu življenjskem standardu; 4) ponovno uposlitev vseh delavcev, ki so bili krivično odpuščeni; 5) starostne pravice (seniority) na podlagi dolgosti službovanja; 6) priznanje, da je U. A. W. of A. edina posredovalka med delavci in upravo korporacije General Motors, in vzpostavitev skupnih razsodišč in skupnih pravil za reševanje vsakega in vseh sporov, ki utegnejo nastati med delavci in upravo korporacije; 7) hitrost produkcije v vseh tovarnah korporacije naj sporazumno določita uprava korporacije in unijski odbor.

Predstavniki G. M. so med tem v soboto dobili sodno injunkcijo proti "sedečim stavkarjem" v obema tovarnama G. M. v Flintu. Injunkcija prepoveduje delavcem okupiranje tovarn in naroča šerifu okraja Genesee, da jih prežene iz njih. Šerif Thomas W. Walcott je sinoči izjavil, da ne ve, ali bo danes skušal izvesti sodno zapoved. Stavkarji pravijo, da se ne umaknejo.

Pristopajte k Cankarjevi ustanovi in naročajte se na "Cankarjev glasnik". Pokažite, da naprednjaki ne znamo samo govoriti, temveč tudi ustvarjati, kadar se za nekaj zavzemamo! Pokažimo, da smo še krepki in čili in se ne mislimo še podati reakciji!

ŠKRAT

Drobiž

Srečelov na vasi. Gasilec kliče številke:

"Številka 182 — gos."

Katrica se razveseli vsa srečna: "To sem pa jaz!"

—

Dve dami stojita v prenapolnjenem tramvaju. Ena je s psom, druga brez njega. Tista brez psa reče tisti s psom.

"Potegnite vendar svojega psa na drugo stran. Že čutim, da leze po moji nogi bolha."

Tista s psom se pa skloni k svojemu ljubljencu in mu reče:

"Pojdi na drugo stran, Sultan; gospa ima bolhe!"

—

Papa gre na obisk.

S seboj nese šopek.

Ko mu gospa odpre, ji ponudi rože: "Izvolite, prosim . . . "

Pa odvrne gospa (tako rečejo vse gospe): "Saj ne bi bilo treba . . . "

"Vem," prikima Papa, "saj sem tudi jaz mislil, pa mi je rekla stara, da spada to k oliki."

—

Župnik vpraša cerkvenika, zakaj je Bog najprej ustvaril moža in potem šele ženo.

— Zato, gospod župnik, odgovori cerkovnik, ker bi mu bila žena neprestano govorila, kakšnega moža naj ustvari.

Nove uradnice

Progresivne Slovenke, krožek št. 3, so izvolile sledeče uradnice: predsednica Frances Gorjanc, podpredsednica Angela Ivančič, tajnica Theresa Frank, blagajničarka M. Noš, zapisnikarica Jennie Hrvatin, nadzornice Frances Rotar, Anna Mikovich in Frances Julileja. Prva seja krožka se vrši pri L. Starman prvi četrtek v mesecu, druge seje se bodo vršile pa v Društvenem domu vsak prvi petek v mesecu.

AMERIŠKA SLOVENIJA OD DNEVA DO DNEVA

(Dalje s 1. strani)

V SHEBOYGANU je 21. dec. umrla Ljudmila Štefančič, rojena v Sheboyganu in stara šele 22 let. L. 1932 je graduirala iz sheboyganske višje šole. Zaradi ljubeznivega značaja je bila splošno priljubljena. Poleg staršev zapušča še brata Matta.

V CHICAGU je umrl 29 dec. Frank Bahovec, star 75 let in rojen v Zagracu pri Grosupljem pod Ljubljano. Bil je star chicaški naseljenec in član društva Narodni vitezi, št. 39 SNPJ, od l. 1906. Zapušča odrasle otroke.

Na ELYJU, Minn., je pred kratkim umrla Angela Zupančič, stara 56 let. Na Ely je prišla pred 35 leti. Zapušča moža, sedem sinov in hčer. — Dalje je umrla Josephina Bolka, stara 46 let, ki zapušča moža, šest sinov in eno hčer.

V REA, Pa., je hrvaškemu farmarju Stevu Hrnjaku zgorela hiša in v ognju sta našla smrt dva majhna otroka, triletna hčerka in sinček, star šele 11 mesecev.

V RATONU, New Mexico, je umrl 41-letni Jos. Novak, doma iz Knežaka na Notranjskem, po domače Mrjetačnik. Pokopan je bil civilno.

V WARRENU, O., je Ana Pavlin prejela vest, da je na Prelogih pri Mokronogu na Dolenjskem umrla njena mati Ana Brčan, stara 60 let. V Ameriki zapušča eno hčer in drugo v stari domovini.

Klub "100-odstotnih"

Kanadske oblasti so prišle na sled zločinski organizaciji, kakršni v zgodovini kriminalistike ni primera. Zajele so ves "Klub stoodstotnih," ki so ga sestavljali sami policisti, a se je bavil s stvarmi, ki so diametralno nasprotje policijskemu delovanju. 20 let je namreč obstojal ta klub in v teh dvajsetih letih niso njegovi člani počenjali ničesar drugega, nego da so vlamljali in kradli. Bilo je veliko presenečenje med prebivalci mesta Toronta, ko so zvedeli o tem delovanju nekega dela svoje policije.

V klubu včlanjeni policijski stražniki, častniki in uradniki so vlamljali v trgovine in poslovalnice, ki so jim bile dobro znane, plenili so jih in so ovajali te zločine šele tedaj, ko so vse sledove skrbno izbrisali in spravili plen na varno. Znali so stvar vedno urediti tudi tako, da so sami vodili "preiskave." Da bi jih pa nihče ne smatral za nesposobne uradnike, ki jim nikoli ne uspe aretacija storilcev, so prijemali kakšne reveže in potepuhe ter jih spravljali z grožnjami in pretepanjem tako daleč, da so podpisovali vsak protokol, ki so jim ga predložili.

Nakradeno blago so nalagali na policijske avtomobile, če ga je bilo preveč. Ti hitri vozovi so imeli seveda povsod prednost za prehod. Tako zločincem ni bilo težko 20 let divjati po mestu, ne da bi jih kdo izsledil.

Prvi sum se je porodil, ko je neki pošteni policijski saržent neke noči opazil dva stražnika, ki sta nosila večje svežnje v rokah. Ustavil ju je in sta trdila, da sta polenovke, ki so bile v zavitkih, kupila za svoji družini. Saržent pa jima ni verjel in ju je spravil na stražnico, kjer so se pa njegovi "preveliki" pazljivosti smejali. Klub je bil sedaj nekaj časa bolj previden v svojih poslih. Toda ne dolgo.

Neki član, stražnik Edmunds, je opazil, da se mu ponuja prilika za krajo denarja v neki garaži. Ker je šlo za manjšo vsoto, ni svojim tovarišem iz kluba povedal ničesar o tem in je neke noči vlomil. Lastnik garaže je stvar naznanil policiji in ji je tudi sporočil, da bo namestil nočnega čuvaja, da zaščiti svoje podjetje. Po pravilih se je o tem podalo poročilo na naslednji seji zločinskega kluba, ko pa Edmunds ni bil navzoč.

Ne da bi kaj hudega slutil, je ta naslednji večer šel mimo garaže. Spomnil se je, da je bil videl še neke instrumente, ki bi jih z lahkoto prodal. Pa je vlomil in poiskal te stvari. Baš ko je hotel oditi, pa je padel nanj žarek slepilne svetilke in neki glas je zarjul: "Roke kvišku!"

Nočni čuvaj, ki je ujel zločinca, je menil, da si je bil ta samo iz lokavosti nadel policijsko uniformo, pa ga je gnal s pištolo v roki do najbližje stražnice. Tam se Edmunds ni mogel več izmazati, kajti ukradeno blago je bilo še v njegovih žepih. Sedaj se je pojavila tudi zgodba s polenovkami v čisto drugačni luči in vse tri stražnike so zaprli. Četrtega, ki je bil le osumljen, so odpustili.

Toda vsa resnica je prišla na dan šele sedaj, po dveh letih. Mož, ki so ga bili odpustili iz policijske službe, neki O'Shea, je namreč zahteval, naj mu plačajo zaostalo plačo. Pri pogajanjih se je zapletel v neka protislovja, ki so imela za posledico, da so ga pošteno prijeli in mu izprašali vest. In tedaj je polagoma prišla vsa stvar s klubom "stoodstotnih" na dan in so zločinsko družbo stoodstotno spravili za zamrežena okna.

NAPOLEON JE HOTEL V ANGLEŠKO MORNARICO

V mornariškem arhivu britske admiralitete hranijo pismo Napoleona Bonaparteja, v katerem je ta prosil, naj bi ga sprejeli v angleško vojno mornarico. Prošnja izvira iz časa, ko je Bonaparte študiral na vojni akademiji v Briennu. Učitelji so mu izdali spričevalo, da bi ga čakala kot mornariškega častnika sijajna bodočnost. Napoleon se je na kratko odločil in zaprosil, naj ga sprejmejo v angleško mornarico. Svetovna zgodovina bi bila krenila gotovo v popolnoma drugo smer, da so Angleži uslišali mladega gojenca briennеske vojne akademije. Pa kakor v mnogih drugih stvareh, so jo polomili tudi tu.

(Dalje iz 1. kolone)

ti stavkam in stavkarjem, zapišejo: "Delavce stane stavka vsak dan milijon dolarjev!" To je propaganda proti stavki, zlasti, ker ne povedo, da ti milijoni (na mezdah) niso izgubljeni, ker bo treba zamujeno produkcijo po stavki nadomestiti in da delavci ne bodo na izgubi, zlasti, če izvojujejo svoje zahteve, boljše delovne in mezdne pogoje. O tem molče. Zato se mora tako pisanje označiti za protidelavsko propagando med vrsticami, kar v resnici je.

LOJZE NOVAK:

Slap in Slapljani

Mrs. Agnes Strauss nas je opozorila na pričujoči opis Slap in Slapljanov, ki je bil priobčen v ljubljanskem "Jutru" in njena želja je, da bi ga mi ponatisnili. Mrs. Strauss, p. d. Cerarjeva, je namreč doma iz Slap in je potomka starega rodu ribičev Kosancev (po materi). V Ameriki so trije potomci tega rodu, namreč ona, Mary Pridika iz Nillsa, O., in Silvester Ježek iz Gowande, N. Y. Mrs. Strauss je pa Clevelandčanka.—Ured. "E."

* * *

Govoriti ali celo pisati o današnjih Slapah, bi bilo odveč, saj ne pomenijo za današnji čas kaj več, kakor kaka druga vas, razven ako bi hoteli opevati romantično lego vasice in pa zaostalost Slapljanov v gradbi hiš in gospodarskih poslopij, ki prestavijo občudovalca teh starin kar za 100 in celo za 200 let nazaj. Tembolj je vredno govoriti in pisati o starih Slapah in Slapljanih, ki so sloveli daleč naokoli kot junaški pa tudi praznoverni ribiči, ki so več sto let ribarili in čolnarili po Ljubljanici in Savi ter zalagali Ljubljano z ribami in raki. Za ono, kar ni bilo v zvezi z ribolovom, se Slapljani niso radi brigali. Pustili so, da je prešel uradni naslov občina Slape na Devico Marijo v Polju, le zemljeknjižni urad pri sodišču v Ljubljani jih še ceni, morda v spomin na njihovo slavno ribiško preteklost. in jim je ohranil naslov katastrske občine do danes. Pustili so Slapljani da jim je zob časa razglodal cerkev sv. Jakoba, ki je razpadla že pred sto leti. Od nje je ohranjen samo še kip sv. Jakoba, ki ždi na podstrešju župnišča pri D. M. v Polju in čaka boljših Slapljanov, da bi ga malo okrtačili in spet postavili na kak odličnejši prostor. Ljubljanica jim je po mivolji odnašala cele komplekse vrtov izpred nosa, ne da bi hotnali za potrebno z zgradbo tarp, zabijanjem kolov in z rugimi pripomočki ustaviti ali saj omejevati razdiralno delo jubljanice. Koč in hiš niso poravljali, le za strehe so po potebi skrbeli. Zameriti jim teža ne smemo; zamenjali so čeo dan z nočjo, a vso noč so do veslali, z drogovi porivali in potiskali čolne gor in dol po Ljubljanici in Savi, da jim čez dan ni bilo kaj za delo na polju in popravila koč.

Toda, naši čitatelji bodo hoteli vedeti, kje leži ta vas, ki jo hočemo na vsak način oteti pozabe, zlasti še one ribiče, ki so jih prištevali med najslavnejše na Kranjskem.

Slape boš res težko našel. Skrite so tam za obzidjem umobolnice na Studencu. Iz ljubljanske zapadne strani, prideš v Slape skozi Moste ali skozi Štepanjo vas. Iz graščinskega parka na Fužinah moraš k obzidju umobolnice, in če hodiš vedno ob zidu v desno smer, boš prišel do prve hiše v Slapah, do nekdanje Kontnove kovačije in mlina. Prehodil boš velik polkrog, če se ne boš prej pogreznil v močvirje in tako s svojim "duhom" pomnožil strahove, ki strašijo Slapljane na tem močvirju že sto let. Na cesti od Studenca proti cerkvi pri D. M. v Polju zagledamo Slape na južni strani. Od tod pogled nanje ni kaj vabljiv, ker so si hrbet zavarovale s številnimi kozolci in sadnim drevjem. Izza te barikade silijo v oko le strehe vaških hiš. Slapam pogledati v obraz je pa sploh težko. Ako se umakneš od hiš, lahko zdrkneš v Ljubljanico ali pa v strugo studenčnice. Najbolje je, se zaupati ribiču Jančetu, zadnjemu moškemu potomcu slavne ribiške dinastije, [illegible] na drugo stran Ljubljanice. Dasi ima dokaj primitiven, star in preluknjan čoln, te bo varno prepeljal na lepe senožeti. Saj obvlada svoj čolnič v še tako deroči Ljubljanici z virtuozno spretnostjo in čudovito tehniko. S teh senožeti, ki so že same na sebi lepota zase se ti bo odprl prekrasen pogled na Slape, ki jih boš zdaj videl na bregu, na katerem se komaj drži še kak kos vrtička; to so zadnji ostanki nekdaj velikih vrtov. Hiše in slaba gospodarska poslopja se tiščijo tesno drug ob drugega, vsi pa silijo vztrajno na skrajni rob brega.

Lep pogled na Slape se nudi izletnikom s ceste od Fužin v Zadvor. Ako je Ljubljanica preplavila močvirje, kar se dogaja ob vsakem trajnejšem deževju boš imel na levi strani tja do Slap eno samo veliko jezero, iz katerega molijo vrhovi vrb in drugega drevja. Ponirki švigajo po vodni gladini, da je veselje. Ob suhem vremenu pa močvirje ozeleni, nizdol Slap požene visoko trstje, ki je Slapljanom idealna mala džungla. Otroci pa tudi odrasli love v tej džungli ščuke in druge ribe neverjetno spretno kar v roke. Lovci pa pridejo streljat divje race. Vsako leto obiščejo to džunglo galebi z morja; malo povasujejo, za spremembo si vjamejo žabo ali pa ribo, potem pa spet odletijo na morje.

V času, ko je živel Jurij Kosanc (rojen je bil okoli leta 1750) je tekla Ljubljanica še blizu ceste, ki pelje od Fužin v Zadvor; zavila je potem proti Vevčam, kjer je gonila mlinske kamne in stope v Šimnovem in Šumarjevem mlinu. Takrat še ni bilo papirnic v Vevčah. Slapljani, strastni ribiči, so Ljubljanico tako ljubili, da jim je morala ljubezen marljivo vračati. Z vso silo si je izrila nove struge, vedno bliže k Slapam. Odnesla jim je senožeti in vrtove, naposled tudi vozno cesto. Večkrat na leto so Ljubljančini valovi butali prav ob Slape in spravljali v nevarnost hiše, ki so stale in še stoje na robu brega studenčnice. Pri tem razdiralnem delu so jim zvesto pomagali savski studenci, ki silijo izpod brega pod vasjo v strugo in so si v tovariški vzajemnosti s stalnim malim potočkom, ki priteče v Slape izpod obzidja umobolnice, v stoletjih napravili zelo globoko strugo. Struga sili že kar pod Slape. Starejši ljudje pomnijo velike jame in rove pod bregom na zgornjem koncu vasi. V teh so ribiči spravljali mreže, sake in čolne. Globina te struge je na nekaterih mestih tolika, da se ti zavrti v glavi, ako pogledaš s čolna v kristalno čisto vodo na dno; ob solnčnem dnevu bi lahko dobro razločil iglo; med trstjem v globini pa bi videl kakor polena velike ščuke, ki mučno mirno prežijo na plen.

O ribiških časih Slapljanov pričajo čolni, stari in preluknjani, priklenjeni ob plotove in vrbe. Rabijo jih sicer za prevažanje sena in trstja, ki ga pokosijo na močvirju in senožetih tokraj in onkraj Ljubljanice, pa tudi, da se popeljejo "ribe gledat." saj je pravi Slapljan kar zamaknjen ali "trd," kakor pravijo, če zagleda ribo. V duhu, — mnogokrat pa tudi zares, zlasti kadar je "vse čisto" — seže kar z roko v vodo in jo spretno ujame. Otroci so zlasti spretni pri lovu rib v roke. Neki Ljubljančan, nedeljski ribič, ki ga zdaj ni več lovit v Slape — menda lovi doli v Zavoglu — je prišel pravim mojstrom ribolova v roke. Vse dopoldne je brezuspešno metal trnek v vodo. Opazovali so ga vaški pobalini, potomci ribiča Kosanca — Bubreža in kritizirali njegovo nespretnost. Eden pobalinov je zaklical ribiču, da si upa ujeti več rib v roke, kakor jih bo on vlovil na trnek. "Smrkavci, za vsako ribo, ki jo vlovite v roke, dobite kovača," se je zadrl na predrzne kritike. Dečki so vzeli obljubo za resno in se takoj podali v vodo. Počakali so, da se je voda umirila, nakar so začeli previdno in mirno stikati z rokami pod vodno gladino ob obrežju. Kmalu so mu nametali več rib na suho. Ribič je, jezen, ne da bi jim dal obljubljene kovače, pobral svoj ribiški pribor in odšel lovit v Zavogelj. Dečki pa so ribe spet pometali v vodo.

Duh napredka dolgo ni mogel zajeti Slap. Krčevito so se držali hišnih imen. Na svoje priimke niso kaj dali. Kje so že oni, ki so, kdo ve kdaj, dali hišam imena a še danes boš prej zvedel kje je Bubreževa, Kumreževa, Pratkarjeva, Mrveževa, Bezovčeva, Cvilivnikova, Ukačeva, Mošenkova, Martinovčeva, Žvajnova, Babšenkova hiša, kakor pa če boš povpraševal po priimkih gospodarjev. Pred leti so imeli pismonoše, biriči in drugi dostavljalci pošte in uradnih listin silne težave z dostavo, ker niso vedeli k priimkom še hišnih imen.

Slapljani niso let označevali po letnicah, marveč po kakem posebno značilnem dogodku leta. Tako na primer so eno leto označili za tisto leto ko je samo stari Bezovec imel ajdo. — Da je imel v tistem letu samo Bezovec ajdo, se je zgodilo takole: Stari Bezovec je bil kolar. Od ranega jutra do pozne noči je pridno kolaril, malo pa obdeloval polje. Marljivo je delal po tri, štiri mesece skupaj, ne da bi si privoščil kapljico žganja in malo oddiha. Po več mesecih neumornega dela, pa si je vedno privoščil prav toliko mesecev brezdelja in popivanja. Ko ga je prijela perioda popivanja, je bilo baš v mesecu, ko so drugi orali in sejali ajdo, ki je bila polog rib, sirka in malo krompirja glavni živež Slapljanov. Mož je zamudil čas oranja in sejanja ajde. Drugim je ajda že zelenela in zacvetela, ko je stari Bezovec še vedno popival. Toda prišla je zgodnja zima, hud mraz je pritisnil, da je slana posmodila ajdino cvetje. Slapljani niso pridelali niti zrna ajde. Pokosili so jo za krmo in nastilj. Ko se je Bezovec streznil in spet lotil dela je imel v kašči dva mernika ajde, ki si jo je bil prihranil za seme, dočim so bili drugi Slapljani vso posejali. Hudo so bili nevoščljivi Bezovcu, ko je z dvema mernikoma ajde sicer v skromnih obrokih, pa vendarle zadovoljno preživel vso zimo. "Pijanca ima res Bog rad," so rekli Slapljani in je trajno ostalo v spominu leto, ko je imel samo Bezovec ajdo.

(Dalje prihodnjič)

Novi uradniki

Društvo Carniola Hive, št. 493 The Maccabees, je izvolilo sledeči odbor za leto 1937: Jennie Dolenc, commander, past commander Mary Bolta, lieutenant Frances Kobe, tajnica Frances Zugel, 6308 Carl Ave., bolniška tajnica in zapisnikarica Julia Brezovar, 1173 East 60 st., chaplain Magdalena Kremzar, rediteljica Paulina Zigman, sergeant Mary Mahne, vratarica Mary Schmidt, zastopnice za klub društev SND Julia Brezovar in Frances Kobe, zastopnica za konferenco S. N. D. Frances Zugel, zastopnice za združena društva sv. Vida Julia Brezovar, Frances Kobe, nadzornice Anna Boldan, Mary Tisovec in Mary Gačnik, zdravnika dr. Kern in dr. Oman. Seje se vrše vsako prvo sredo v mesecu v SND, dvorana št. 1.

Oglašajte v — "Enakopravnosti"

Društveni KOLEDAR

JANUARY 1937

9. januarja, sobota. — Ples s prosto večerjo priredi Slovenska Zadružna zveza v Slovenskem Društ. Domu na Recher Avenue.

9. januarja, sobota — Društvo "Zužemberk", Plesna veselica v spodnji dvorani SND.

9. januarja, sobota — Ples priredi Inter-Lodge Liga v Slovenskem Narodnem Domu, St. Clair Ave.

10. januarja, nedelja — St. Clair Rifle and Hunting Klub prireditev v SDD.

10. januarja, nedelja. — Koncert Mladinskega Pevskega Zbora "Kanarški" v Slovenski Del. Dvorani na Prince Ave.

14. januarja četrtek — Delniška konferenca SND v Avditoriju SND

16. jan. sobota — Sam. Pev zb. "Zarja" ples v avditoriju S. N. Doma.

17. januarja nedelja — Društvo "Mir" št. 142 SNPJ priredi veselico mladinskega oddelka v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

17. januarja, nedelja — Obletnica Slov. N. Doma proslava v Avditoriju SND.

23. jan. sobota — International Auto Workers Union local 32 Ples v Avditoriju S. N. D.

23. januarja, sobota. — Maškeradna veselica in ples Soc. Kluba št. 28 v Slovenski Delavski dvorani na Prince Ave.

23. januarja, sobota. — Maškeradno veselico priredijo v Slovenskem Društvenem Domu na Recher Ave., Progresivne Slovenke, krožek št. 3.

24. jan. nedelja — Workmen's Sick Benefit Society. Koncert v avditoriju SND.

24. januarja, nedelja — Modern Crusaders SDZ prireditev v SDD.

28. jan. četrtek — Dr. Clairwoods št. 40 SDZ. Ples v avditoriju S. N. D.

30. januarja, sobota. — Društvo "Cleveland", št. 126, S. N. P. J, obletnica, ples v S. N. D., na St. Clair Ave.

30. januarja, sobota. — Veselico priredi društvo "Soča", št. 26 S. D. Z. v zgornji in spodnji dvorani Sachsenheim, 7001 Denison Ave.

30. jan. sobota — Društvo Cleveland št. 126 SNPJ Proslava 25-letnice v avditoriju S. N. Doma.

31. januarja, nedelja — "Carniola Tent" 1288 Maccabees, — Proslava 25-letnice v avditoriju Slov. Nar. Doma.

FEBRUAR

6. februarja, sobota — Društvo "France Prešeren" 17 SDZ. Plesna veselica v Avditoriju Slov. Nar. Doma.

6. februarja, sobota. — Gospodinjski Kdub Slovenskega Doma priredi Maškeradno veselico v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

7. februarja nedelja — Dramsko društvo "Ivan Cankar", predstava v avditoriju SND.

13. februarja sobota — Ženski odsek SND. Plesna veselica v avditoriju S. N. D.

14. februarja nedelja — Cankarjeva Ustanova, plesna veselica in prireditev v avditoriju SND.

20. februarja, sobota — Članska zabava Soc. pev. zbora "Zarja" v Sokolski dvorani SND na St. Clair Ave.

21. februarja, nedelja. — Klub Zapadnih Slovenskih Društev priredi veselico z programom v Sachsenheim dvorani, na 7001 Denison Ave.

21. februarja, nedelja — Slovenski Sokol, javna telovadba v avditoriju SND.

28. februarja, nedelja — Dramsko društvo "Abrašević", — predstava v avditoriju SND.

MARC

7. marca nedeljo — Louis Belle, Koncert v avditoriju SND.

21 marca, nedelja — Jugoslovanski Pasionski Klub, pasijonska predstava v avditoriju Slov. Nar. Doma.

28. marca nedelja — Prosvetni klub SND Mladinska predstava v Avditoriju SND.

APRIL

3. aprila sobota — 23rd Ward Democratic Club, Ples v avditoriju SND.

3. aprila, sobota. — Plesno veselico priredi društvo "Brooklyn", št. 135, SNPJ v Sachsenheim dvorani na 7001 Denison Ave.

4. aprila, nedelja, — koncert "Škrjančkov" v Društvenem Domu na Recher Ave.

4. aprila, nedelja — "Carni- "Ivan Cankar", predstava v avditoriju SND.

17. aprila, sobota — Plesna veselica društva "Velebit" št 544 SNPJ v Sachsenheim, na 7001 Denison Ave.

MAY

2. maja, nedelja — Koncert in shod Soc. pev. zbora "Zarja' in kluba št. 27 v avditoriju S N. Doma.

9. maja, nedelja — Materinska proslava škrjančkov v Društvenem Domu na Recher ave

JUNE

13. junija, nedelja. — Piknik društva "Na Jutrovem", št 477 SNPJ pri Zornu.

20. junija, nedelja — Skupni piknik Soc. kluba št. 27 in pev zbora "Zarja" na Pintarjevih farmah.

6. junija, nedelja. — Piknik Soc. kluba št. 28 pri Zornu, na Bradley Road.

Zavarovalnino
proti
OGNJU, TATVINI, AVTOMOBILSKIM NESREČAM itd.
preskrbi
Janko N. Rogelj
6401 Superior Ave.
Pokličite:
ENdicott 0718
HEnderson 1218

IZNEBITE SE GLAVOBOLA
Olajša mesečno trpljenje
Brez opija ali kinina
Ali vas nadlegujejo hudi glavoboli? Iznebite si jih! Za hitro odpomoč — brez kinine, bromida ali opija — poskusite Garfield prašek proti glavobolu. Za povžiti štiri krat 10c, 12 za 25c.
GARFIELD
Prašek proti glavobolu
ZASTONJ! Pišite za brezplačen poiskus Garfield praška proti glavobolu— tudi Garfield čaj proti zapiranju. Pišite Garfield Tea Co. Dept. T, Brooklyn, N. Y.

ZA KAŠELJ
Samo par požirkov in—kot bi odrezal—je olajšanje tu!
Vsi kašlji so enaki pri Buckley's zdravilu (trikratno močnem) — en požirek tega izvrstnega zdravila kmalu ustavi navaden kašelj — trdi, dobro ukoreninjeni kašlji so pa olajšani s par požirki — in nič več vam ni treba trpeti po noči, ko ne morete spati.
Buckley's je drugačno zdravilo — deluje hitro "kot da bi odrezal." Ne vzemite nadomestkov — jamčeno, 45 in 85 centov v vseh lekarnah. W. K Buckley, Inc., Rochester, N. Y.

OLD PEOPLE find way to keep breath wholesome
Halitosis (bad breath) quickly yields to Listerine, safe antiseptic and deodorant
Either because of stomach disturbances, food fermentation, or the wearing of false teeth, old people frequently have halitosis (bad breath). No wonder others consider them a nuisance.
But now Science has found that the regular use of Listerine will often overcome offensive mouth odors due to the fermentation of tiny bits of food on mouth, teeth, or dental plate surfaces.
This safe antiseptic and quick deodorant works quickly. It cleanses mouth, teeth, and gum surfaces. Halts fermentation and putrefaction, a major cause of odors, and then counteracts the odors themselves.
Try using Listerine every two or three days. See how much more wholesome it leaves your mouth. How it sweetens your breath. Lambert Pharmacal Co., St. Louis, Mo.
Don't offend others · Check halitosis with LISTERINE

Pečlar išče stanovanje
dve opremljeni sobi ali večjo sobo z uporabo kuhinje (zjutraj, zvečer in ob nedeljah), pri mirnih ljudeh v Collinwoodu. Pustite naslov pri "Enakopravnosti", 6231 St. Clair Ave., telefon HEnderson 5311 in 5312.

Društvo Carniola Hive,
št. 493, The Maccabees
Prihodnja seja društva "Carniola Hive, št. 493, The Maccabees, se bo vršila v sredo 6. januarja v S. N. D., dvorana št. 1, ob 7. zvečer. Ker bo po seji Card Party in zabava se članice prosi, da se udeležijo in tudi pripeljejo seboj svoje prijatelje. Pozdrav. — Tajnica.

Posebnost za Novo leto za učence godbe!
Prosti instrumenti in proste note
Collinwood Conservatory of Music
17807 Harland Rd.,
vogal Lake Shore Blvd.
Prof. Frank L. Curley,
vodja
znani učitelj godbe v Collinwoodu, z nad 20 letno skušnjo pri učenju godb in orkestrov.
Posebnost samo za ta teden

ALI VAM PIJAČA ŠKODUJE?
Zakaj ne bi pili dobro kapljico v miru in zadovoljstvu kakor drugi? Ako vam je po pijači slabo in ste bolni vzemite TUM-AID, ki vas gotovo pozdravi. Dobite ga po vseh lekarnah, če ne pa pri
MANDEL DRUG CO.
15702 WATERLOO ROAD

Asthma Cause Fought in 3 Minutes
By dissolving and removing mucus or phlegm that causes strangling, choking, Asthma attacks, the doctor's prescription Mendaco removes the cause of your agony. No smokes, no dopes, no injections. Absolutely tasteless. Starts work in 3 minutes. Sleep soundly tonight. Soon feel well, years younger, stronger, and eat anything. Guaranteed completely satisfactory or money back. If your druggist is out ask him to order Mendaco for you. Don't suffer another day. The guarantee protects you.

ARE YOU ONLY A THREE-QUARTER WIFE?
MEN, because they are men, can never understand a three-quarter wife—a wife who is all love and kindness three weeks in a month and a hell cat the rest of the time.
No matter how your back aches—how your nerves scream—don't take it out on your husband.
For three generations one woman has told another how to go "smiling through" with Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound. It helps Nature tone up the system, thus lessening the discomforts from the functional disorders which women must endure in the three ordeals of life: 1. Turning from girlhood to womanhood. 2. Preparing for motherhood. 3. Approaching "middle age."
Don't be a three-quarter wife, take LYDIA E. PINKHAM'S VEGETABLE COMPOUND and Go "Smiling Through."

Lično delo
Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.
Enakopravnost
6231 St. Clair Ave., HEnderson 5811

The 7 Kraft Cheese Spreads
now in new-design Swankyswig glasses!
● Sparkling glasses strewn with bright stars . . . the *new* Swankyswigs. You'll want to collect a whole set. And while you're doing it, get acquainted with all seven of the delicious Kraft Cheese Spreads. They're marvelous for sandwiches, salads and appetizers.
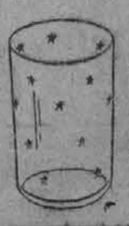

Carica Katarina

Zgodovinski roman

Za starko so prišle iz voza štiri ciganke, od katerih so bile dve še precej lepe.

Nekatere so imele otroke na prsih, druge pa v naročju.

Naposled se prikaže na vratih neka mlada ciganka, ki je bila stara kakih šestnajst let.

Če bi jo videl kakšen slikar, bi občudoval to pojavo in bi brez dvoma ovekovečil to lepoto s svojim čopičem.

Njeno telo je bilo deviško, vitko in prekrasno, njen obraz ni bil tako temen, kakor je to po navadi pri ciganih, njena koža se je svetlila kakor vosek.

Velike temne oči so bile podobne dvem svetlim zvezdam.

Ko je Dany zagledal to deklico, ji je ponudil obe roki. Deklica ni odbila njegove pomoči.

Prijela je njegove roke in počasi stopila iz voza.

Dany jo je objel s svojima močnima rokama, ko pa jo je postavil na tla, ji je zašepetal:

— Lalinka, — nocoj, — spodaj na obrežju reke, — ali boš prišla, draga?

— Prišla bom ljubljeni!

In Lalinka odide mimo Danyja, ker je videla, da jo je opazoval vodja ciganov, ki je še vedno sedel na svojem konju.

Ni minilo dolgo in cela četa ciganov se je nahajala na suhem pod streho.

Razdelili so se v tri sobe, katere jim je dal krčmar na razpolago, medvede so zaprli v prazen hlev in cigani so spoznali, da živalim tukaj zelo ugaja, ker so našle v hlevu tudi hrane.

Vsi so bili pod streho in ni jim bilo treba trepetati pred nevihto, ki je besnela zunaj.

— Dany, — reče poveljnik ciganov lepemu mladeniču, — nocoj boš spal v hlevu.

— Bom, kapetan!

— Pazil boš na medvede, da se jim ne bo ničesar zgodilo, — ne pozabi, da so te živali glavni vir naših dohodkov. Nadejam se, da bomo s pomočjo medvedov lahko mnogo zaslužili, ko nam bodo dovolili, da bomo lahko v Petrogradu prirejali predstave.

Dany je hitro povečerjal, potem pa je odšel v hlev, legel na slamo in se pokril s starimi odejami.

Ko pa se je ura bližala polnoči je Dany previdno odšel iz hleva, zaprl za seboj vrata in odhitel proti obali.

Nevihta je postala sedaj še hujša.

Deževalo je, kakor še nikoli.

Veter je tulil in se zaganjal, da se je mladenič komaj držal na nogah.

Valovi so se besno zaganjali ob obalo, reka je hitro naraščala.

— Samo če bo prišla ob tako slabem vremenu! — zamrmra mladi cigan.

Toda kmalu so se razpršili vsi dvomi.

— Zakaj bi neki ne prišla? — je v mislih nadaljeval lepi mladenič. — Saj jo vleče isto čuvstvo, kakor mene, tudi jaz sem odšel iz toplega hleva.

Lalinka me ljubi, ljubi me proti volji svojega očeta, našega kapetana, ki mi je dejal, da svojo hčerko rajši ubije, kakor pa da bi mi jo dal za ženo.

Res je, naš kapetan je iz stare kraljevske ciganske rodbine, njegovi pradedje so pripadali tistim kraljem, katerim so bogovi nekoč zaupali cigane na tem svetu.

Jaz pa?

Jaz sem čisto navaden cigan, ki niti ne ve, kje mu je umrl oče in kje je pokopan.

In vendar — zakaj ne bi iztegnil svoje roke po tem krasnem cvetu, ko vem, da cvete samo zame, — da samo zame diši, — da je samo radi mene tako lep?

Zdajci zasliši mladi cigan na obrežju neke korake, kmalu nato pa zagleda Lalinko.

— Ali si ti, Lalinka moja? — vzklikne Dany, ko je objel mlado lepotico. — Bal sem se že da ne boš prišla, da se boš ustrašila strašne nevihte, ki besni, kakor še ni besnila nikdar doslej, kakor da bi hotela koga požreti.

— Mar naj bi mi nevihta branila pohiteti v naročje svojega ljubljenega? — vpraša deklica in pogleda s svojimi lepimi očmi svojega ljubčka. — Mar ne več, da bi prišla k tebi, četudi bi se zemlja tresla.

— Da, ljubljena, midva pripadava drug drugemu, — vzklikne Dany. — Midva se ljubiva in bova postala svoja!

Oh, tvoj oče noče dovoliti, da bi postala moja žena, ker jaz ne pripadam izbranemu ciganskemu plemenu, iz katerega so se nekoč rodili stari kralji.

Toda če me ljubiš, Lalinka moja, sem jaz tvoj kralj, tvoj kapetan, — tedaj čutim v sebi moč, da bi dosegel vse, karkoli zahevaš od mene!

Objela sta se in medtem ko je nad njunima glavama divjala nevihta, ko je Neva naraščala in se zaganjala ob obalo, sta se mlada, od solnca ožgana cigana poljubila.

Vihar še ni bil tako močan, kakor pozneje, ko se je iste noči strešla in podrla Petro-pavlovska trdnjava in je divja reka zaganja s v o j e valove v vodno celico in prinesla nesrečni grofici Pineberg smrt, Elizabeto Voroncov pa je voda dvignila in jo odnesla v široko strugo Neve.

— Pridi, draga moja, — reče Dany, — tam je privezan čoln, peljiva se malo po reki. Jaz znam veslati, čoln se bo zibal na mogočnih valovih, zdelo se nama bo, da sva že svobodna in da se nama ni treba pokoravati volji tvojega očeta.

— Dany, — odvrne lepa mlada deklica, — ali ne bova utonila v teh silnih valovih?

— Če bova utonila, bova skupaj umrla, — vzklikne cigan. — Ali si moreš misliti lepšo smrt, slajši konec?

Oh, Lalinka, če te bom držal v svojem naročju, ne bo smrt zame strašna! — Pridi, draga, stopiva v čoln, — ta čoln je brez dvoma last krčmarja, pri katerem smo se nastanili za nocoj, radi tega ga lahko brez skrbi uporabiva.

Lalinka pogleda še enkrat divje valove, potem pa ponudi svojemu zaročencu Danyju roko.

Mladi cigan stopi z njo v čoln, potem pa odveže vrv, vzame vesla in nekaj trenutkov pozneje je drčal čoln po široki reki, podobni razburkanemu morju.

— To je veselje! — vzklikne Dany, ko je začel veslati s svojimi močnimi rokami. Nikdar nisem prav za prav mogel razumeti, čemu potujemo mi cigani vedno samo po cesti, zakaj ni na svetu ciganov, ki bi vedno potovali samo po morju?

Cigani na morju!

To bi bili šele cigani, če bi plodili z ladjo po morju, če bi pluli po neskončni gladini, po mnogih letih pa bi naposled stopili na kopno in prišli med čisto tuje ljudi, v neznano — deveto deželo. Oh, Lalinka, to bi bilo veselje!

Na morju bi bili popolnoma svobodni, tam nas ne bi kontrolirala policija, tam nas ne bi čakala ječa, v katero nas tako mnogokrat zapreje, — tam bi uživali neomejeno svobodo, — cigani na morju — to bi bila neskončna sreča!

— Toda Dany, — odvrne Lalinka, ki je bila kakor vse žene praktičnejša od moških, — od česa bi pa živeli na širnem morju? Nikjer bi ne bilo nikogar, popolnoma sami bi bili si dejal, kajneda?

Tedaj nam ne bi tudi nihče dajal miloščine, nikomur bi ne mogli prorokovati, naše medvede bi morali ubiti, — ker bi ne mogli nikomur razkazovati njih spretnosti.

Dany se zamisli.

— Brez dvoma bi srečali tudi druge ladje, — reče Dany čez nekaj časa, — ki bi nam gotovo dale hrane.

Toda vse to so samo lepe sanje, sanjati pa vendar smem, kajneda?

— Da, sanjati smeš, — odvrne lepa mlada ciganka.

— Lalinka, — reče sedaj Dany, — pridi bliže, položi svojo glavo na moja kolena, kakor storiš to tolikokrat, kadar sva prav sama v gozdu.

Lalinka vstane z majhne klopi, potem pa leže na dno čolna in položi svojo glavo mlademu ciganu na kolena. Gledala ga je s svojimi velikimi, hrepenečimi očmi.

In medtem, ko je Dany s svojimi močnimi rokami veslal in vodil čoln, katerega je tok odnašal vedno dalje, se je od časa do časa sklonil k njej in poljubljal njene rdeče ustnice, — to so bile zares blažene sanje, v katerih sta se mlada zaljubljenca nahajala sredi razburknih valov.

Sanje pa so mnogokrat nevarne.

Dany in Lalinka nista opazila, da sta se vedno bolj oddaljevala od obale, nista opazila, da je postajala nevihta z vsakim trenutkom silnejša in so se valovi ob njun čoln zaganjali, onadva sta mirno plula v svojem čolnu, na nevarnost pa se nista niti malo ozirala.

Tok je podil čoln z neverjetno silo.

Mlademu ciganu ni bilo treba niti veslati, lahki čoln se je zibal na valovih, ki so ga vrgli sedaj kvišku, sedaj pa zopet v globino. Dany pa ga je vedno spretno obdržal na površini.

— Kje sva? — vpraša Lalinka. — Tam vidim v daljavi hiše poglej, Dany — tisto velikansko poslopje, čigar zunanjost je tako temna in strašna. — Odidiva odtod dragi Dany. Ne vem, — strah me postaja, ko gledam te temne zidove.

— Res je, kar praviš, — odvrne cigan, — tudi mene postaja strah, ko gledam to hišo. — Poznam te zidove, — Lalinka, pravim ti, da ni v vsej Rusiji toliko bede in gorja, kakor se ga je nakopičilo v tem strašnem poslopju.

— Ali je to poslopje kakšna palača?

— Zakaj pa misliš, da mora biti palača, če skriva za svojimi zidovi toliko bede in gorja?

— Ker mi je oče mnogokrat dejal, da je največja beda doma v palačah bogataševv.

— Tvoj oče je imel deloma morda prav. Kljub temu pa so na svetu hiše, kjer sta nesreča in beda še večji, to pa so ječe! Ječe, katere so zgradili ljudje, da zapirajo vanje zločince.

— Tista hiša je torej ječa?

— Da, Lalinka, to pa je ena izmed najstrašnejših ječ. Ali si že slišala o Petro-pavlovski trdnjavi?

— Bog, — vzklikne mlada deklica in se strese, — mar je to poslopje?

— Petro-pavlovska trdnjava, — pristavi Dany z glasom, v katerem se je zrcalila groza. — Da, ta prokleta hiša je Petro-pavlovska trdnjava, v kateri izginejo vsi nasprotniki carice Katarine in ljudje, ki bi ji utegnili postati nevarni, — to je tista hiša, o kateri nam je tvoj oče pripovedoval.

Ali se še spominjaš, ko je dejal, da bi bile solze, ki so jih prelili nesrečneži v tej ječi, večje kakor je reka Neva, če bi se mogle zbirati v strugi.

Če pa bi mogel kdo zbirati vzdihe, ki so se izgubili med temi zidovi, bi bili glasnejši kakor najhujše grmenje — grmenje, ki bo na sodni dan zahtevalo zadoščenja.

— Vzemi vesla, — reče Lalinka, — hitro, Dany — odidiva odtod, — srce mi sluti nekaj strašnega! — Le zapomni si, kar ti pravim, v bližini Petro-pavlovske trdnjave se nama bo pripetila nesreča.

— Nesreča? — odvrne Dany. — Ljubljena, nama se ne more zgoditi ničesar strašnega, dokler sva skupaj.

Kljub temu pa zgrabi mladi cigan vesla, ko pa je hotel veslati, je videl, da je brez moči proti strašnim valovom.

Naposled so mu močni valovi še prebili orjaško veslo, kakor da bi bilo iz najslabšega lesa.

— Lalinka, — reče Dany in pri duši mu je postalo tesno, — ob strašnem neurju se nahajava sredi reke. Še nikdar nisem videl Neve tako razburkane, bil sem na Volgi, tudi tam sem doživel nevihto, toda nikdar še ninisem videl takšnih valov in takšnih vrtincev!

— Kljub temu pa morava obrniti, — vzklikne lepa ciganka s strahom. — Na nekakšen način bova že prispela na kopno. Oh, Dany, če bi moj oče opazil, da me ni v hiši, če bi zvedel, da se sestajava ponoči.

— Tvoj oče? — reče Dany. — Ne skrbi sedaj zanj! Naj opazi tvoj oče, kar hoče. Midva morava gledati, da bova prišla čimprej do obale, sicer nama ne bo preostajalo ničesar drugega, razen skupne smrti v valovih!

Zdajci zgrabi močan vrtinec čoln in ga začne sukati.

Če bi se Dany in Lalinka ne bila prijela za klop, bi bila prav gotovo padla v vodo.

— K meni, ljubljena! — vzklikne Dany. — Objemi me, — kajti če bo najin čoln izginil pod vodo, bova vsaj skupaj umrla!

Mlada ciganka objame svojega ljubljenca, se privije k njemu in medtem ko je deklica s široko odprtimi očmi strnula v penečo se prvršino, jo je Dany poljubljal, poljubljal divje in strastno.

(Dalje prihodnjič)

Odda se

trgovski prostor, jako pripraven za krojača, čevljarja ali za manjšo trgovino. Prostor se nahaja na 6214 St. Clair Ave. zraven Norwood gledališča. Za podrobnosti vprašajte na 6036 St. Clair Ave.

Išče se

Dekle, ki je izvežbana prodajalka v modni trgovini. Izglasi naj se takoj pri Kalish Dept. Store, 7010 St. Clair Ave.

Ne bodite sužnji neprebave

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Želodčno zdravilo iskreno priporočano

— Pišite po brezplačen vzorec —
Triner's Bitter Wine Co.
544 S. Wells St., Chicago, Ill.
Send me a free sample.
Name .....
Address .....

Pri vseh drugistih

AKO IZVESTE NOVICO,

ki se vam zdi zanimiva, jo sporočite nam, ker bo gotovo tudi druge zanimala. Oglasite se v uradu, pišite ali pokličite telefonično

HEnderson 5811

Lahko sporočite tudi našim zastopnikom:

V St. Clair okrožju:
John Renko, 955 E. 76 St.

Za Collinwood, Nottingham, Noble:
John Steblaj, 390 E. 162 St.

Za Newburg in West Side:
John Peterka, 1121 E. 68 St.

Vsem Slovencem,

ki čitajo angleško, kakor tudi staršem, ki želijo dati svojim odraslim sinovim in hčeram v roke dobro knjigo, priporočamo krasno novo povest

Grandsons

(VNUKI)

KATERO JE SPISAL

Louis Adamic

'Avtor 'The Native's Return,' 'Laughing in the Jungle' in 'Dynamite'

To je povest treh vnukov slovenskega izseljenca v Ameriki.

Cena lepo vezani knjigi obsegajoči 371 strani, je $2.50.

NAROČILA SPREJEMA

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE. — — — — — CLEVELAND, OHIO

"Millions prefer it to" mayonnaise- *costs less!*

● Miracle Whip is *different*—delicious! The time-honored ingredients of mayonnaise and old-fashioned boiled dressing are combined in a new, skillful way. Given the long, thorough beating that French chefs recommend for ideal flavor and smoothness—in the Miracle Whip beater that's *exclusive* with Kraft. ●

PREČITAJTE in TAKOJ SPOROČITE

svoje ime, naslov, poklic in tel. štev.

DA TUDI VAŠE IME UVRSTI KLASIFICIRANI

IŠČEJO SE POVERJENCI za nabiranje podatkov v vsaki koloniji. Dostojen zaslužek ob malem trudu za zanesljivo, inteligentno in poznano osebo. PIŠITE!

LIFE'S BYWAYS